

Zásady používání generativní umělé inteligence a nástrojů umělé inteligence v procesu recenzního řízení časopisu *Statistika: Statistics and Economy Journal*

Výkonná rada časopisu *Statistika: Statistics and Economy Journal* si uvědomuje význam *generativní umělé inteligence a nástrojů umělé inteligence* (text kurzívou dále jen „nástroje AI“) pro vědecké pracovníky. Tyto nástroje a technologie, pokud jsou používány zodpovědně, mohou usnadnit autorům vědeckých článků orientaci v dostupné literatuře a syntézu dosavadních přístupů k problému, mohou přispět ke zkvalitnění textu (překlad, zkracování textu, stylistické úpravy, čtivost apod.) a ke zlepšení čitelnosti a vypovídací schopnosti grafů. Platí, že nástroje AI mají lidskou tvůrčí činnost doplňovat, nikoliv ji nahrazovat.

Při používání nástrojů AI je proto nutné, aby všichni účastníci recenzního řízení respektovali určité zásady. **Tyto zásady bude výkonná rada pravidelně revidovat a v případě potřeby je upravovat.**

Zásady používání nástrojů AI pro autory

- 1) Autoři mohou používat nástroje AI ke zlepšení kvality textu z hlediska jeho jazykové správnosti, plynulosti, srozumitelnosti, stylu a čtivosti. Použití těchto nástrojů není nutné uvádět.
- 2) Jiný způsob použití nástrojů AI musí být deklarován při zaslání textu do redakce samostatným prohlášením. Zároveň musí být na konci článku (před seznamem použité literatury) uvedeno prohlášení autorů „*Declaration of Generative AI and AI-assisted technologies in the writing proces*“, kde musí být uveden použitý nástroj AI, účel, způsob a rozsah jeho použití (viz *Požadovaný obsah prohlášení*).
- 3) Použití nástrojů AI v samotné výzkumné činnosti musí být rovněž uvedeno v části článku, kde jsou prezentovány použité metody analýzy.
- 4) Nástroje AI nelze použít k vytvoření grafů či obrázků, které jsou součástí článku.
- 5) Nástroje AI nesmějí být deklarovány jako spoluautoři ani citovány jako použitý zdroj.
- 6) Dílčí výstup vytvořený pomocí nástrojů AI nesmí být přejímán do článku bez kritického posouzení ze strany autora (autorského kolektivu).
- 7) Při použití nástrojů AI k rešerši literatury musí autor (autorský kolektiv) ověřit citaci na primárním zdroji a zároveň autor (autorský kolektiv) nese odpovědnost za to, že tvrzení o obsahu článku/knihy odpovídá skutečnosti.
- 8) Odpovědnost za kvalitu, originalitu a pravdivost konečné podoby článku nese vždy a výlučně autor (autorský kolektiv).

Zásady používání nástrojů AI pro recenzenty

- 1) Recenzent nese plnou odpovědnost za obsah posudku a respektuje zásady recenzního řízení časopisu *Statistika: Statistics and Economy Journal*.
- 2) Nástroje AI nelze používat k psaní posudku a formulaci závěrů, tj. k posouzení vědecké kvality hodnoceného článku.

- 3) Rukopis, která má recenzent k posouzení, je duševním vlastnictvím autora (autorského kolektivu), **a nesmí být proto nahráván do jakýchkoliv nástrojů AI.**
- 4) Text recenze obsahuje důvěrné informace, a nesmí být proto nahráván do jakýchkoliv nástrojů AI.
- 5) Recenzent musí při hodnocení vědecké kvality článku vzít na vědomí informace, které autor (autorský kolektiv) uvedl v „*Declaration of Generative AI and AI-assisted technologies in the writing proces*“.
- 6) Recenzent je povinen hlásit editorovi jakékoliv podezření na porušení výše uvedených zásad ze strany autora (autorského kolektivu).

Zásady používání nástrojů AI pro editora

- 1) Editor nesmí nahrávat rukopisy, recenzní posudky ani rozhodnutí výkonné rady časopisu *Statistika: Statistics and Economy Journal* do jakýchkoliv nástrojů AI.
- 2) Rozhodnutí o přijetí/nepřijetí článku k publikování provádí výlučně výkonná rada časopisu *Statistika: Statistics and Economy Journal*, a to vždy bez použití nástrojů AI.
- 3) Editor může používat nástroje AI k hledání vhodných recenzentů – při dodržení zásady ad 1).
- 4) Editor kontroluje obsah a úplnost prohlášení „*Declaration of Generative AI and AI-assisted technologies in the writing proces*“.
- 5) Případné porušení výše uvedených zásad používání nástrojů AI ze strany autorů nebo recenzentů oznamuje editor výkonné radě časopisu.

Požadovaný obsah prohlášení o použití nástrojů AI

V prohlášení *Declaration of Generative AI and AI-assisted technologies in the writing proces* by mělo být uvedeno zejména:

- a) název použitých nástrojů AI (případně typ modelu nebo verze) a jeho poskytovatele,
- b) materiál, který byl do nástrojů AI vložen (např. text, data, kód, obrázky),
- c) účel a rozsah použití nástrojů AI (např. úprava abstraktu, návrh struktury článku, generování obsahu, analýza, generování literatury, shrnutí článku)
- d) jak bylo ověřeno, že výstupy získané s použitím nástrojů AI jsou správné a že citace odpovídají primárním zdrojům.

Všichni účastníci recenzního řízení jsou povinni výše uvedené zásady respektovat a sledovat případné aktualizace těchto zásad.